

เทศน์เช้า วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้ฟังธรรมเนาะ ธรรมะทำให้จิตใจเราชุ่มชื่น เวลาธรรมนี้เป็นกุศล อกุศล เขาบอกไปวัดไหนก็แล้วแต่เวลาฟังธรรมแล้วนะมันยิ้มแย้มแจ่มใส อันนั้นเป็นธรรม ถ้าฟังแล้วเครียดอันนั้นไม่ใช่ธรรม เขาว่าอย่างนั้นนะ

แต่ธรรมะถ้าเป็นสัจจะความจริงนะมันก็เครียดอยู่เหมือนกัน มันเครียดเพราะอะไร เพราะว่าความจริงมันมีอยู่ เรารู้ที่อยู่ แต่เราทำไม่ได้ พอทำไม่ได้นี่ความคิดเกิดจากอย่างนั้น

เขาบอกว่า “ฟังธรรมแล้วต้องสบาย เครียดไม่ได้เลย เครียดแล้วไม่ใช่ธรรม” ธรรมะถ้ามันเป็นความทุกข์เขาว่าไม่ใช่ธรรม..

ทุกข์เป็นอริยสัจนะ ทุกข์เป็นความจริง แต่เป็นความจริงนี้เราอยู่กับความจริง ดอกบัวเกิดจากโคลนตม สิ่งที่จะมีดอกบัวได้มันต้องมีโคลนมีตมเป็นอาหารของมัน มีน้ำเลี้ยงมันมันถึงจะมีดอกบัวขึ้นมาได้ แต่เราจะปฏิเสธคำว่าดอกบัวเกิดจากบนแผ่นดินกระจก ดอกบัวเกิดจากความผ่องใส ดอกบัวเกิดจากสิ่งต่างๆ มันเป็นความคิดใจ

นี่ว่าธรรมะไง ธรรมะต้องไม่เครียด ธรรมะต้องไม่กระทบกระเทือนใคร แล้วมันไม่กระทบกระเทือนกิเลส เห็นไหม ถ้าอย่างนั้นมันต้องขออนุญาตกิเลสก่อนใช่ไหม “ขออนุญาตครับกระผมจะเทศน์นะ” แล้วกิเลสมันก็หัวเราะอย่างนั้น จะให้เทศน์อย่างนั้นออกมาหรือ

จะนั้นถ้ามันทิ่มเข้าไปที่หัวใจนั่นละ มันทิ่มเข้าไปที่กิเลส ถ้ามันทิ่มเข้าไปที่กิเลส นั่นคือธรรม เพราะธรรมมันทำให้ขนพองสยองเกล้า ทำให้มันตื่นตัว เราต้องตื่นตัวขึ้นมา ถ้าเราตื่นตัวขึ้นมา เห็นไหม นี่ธรรมะมันตื่นตัวขึ้นมา เวลาภรรณานุสติ เวลาคิดถึงความตายนี่นะมันไม่ห่อเหิมนะ นั่นละมันตื่นตัวขึ้นมา แต่ถ้ามันไม่คิดถึงภรรณานุสติ ไม่คิดถึงความตาย นี่มันห่อเหิมของมัน จิตใจมันว่ามันไม่มีวันตาย มันจะมาแสวงหาของมัน

นี่สิ่งที่มันเกิดขึ้นมาเป็นสัจจะความจริง เวลาพูดถึงการที่เราให้มีหลักมีเกณฑ์
ขึ้นมา มันเหมือนกับว่าเราไม่มีความรู้สึกเลยหรือ ? เรามีความรู้สึกกันนะ แม้แต่หินเวลา
มันตกใส่น้ำ เห็นไหม มันมีความกระเพื่อมของมัน ในเมื่อสิ่งใดที่เกิดขึ้น ในเมื่อสิ่งใดที่
มันเป็นสัจธรรมที่มันแสดงตัว มันก็เหมือนกับก้อนหินที่โยนไปในน้ำ มันเกิดคลื่น มัน
เกิดการกระทบ มันต้องมีผลกระทบแน่นอน

จิตใจของเราก็เหมือนกัน ในเมื่อสิ่งที่เรารัก เราสงวน เรารักษา ครูบาอาจารย์ของ
เราล่วงไป ทำไมเราจะไม่เกิดการกระทบกระเทือน มันต้องมีความกระทบกระเทือน
แน่นอน แต่ความกระทบกระเทือนนั้นถ้าเรามีธรรมะ เรามีสัจจะ เรามีความจริง เราจะมี
หลักมีเกณฑ์ของเรา เราจะไม่หวั่นไหวจนเหมือนกับโลกเขาไป แต่ในเมื่อไม่มีความรู้สึก
เลยนี่เป็นไปไม่ได้ มันต้องมีความรู้สึก

สิ่งใดนะ ของรักของหวงมันพลัดพรากจากไปทำไมมันจะไม่มีความรู้สึก มันมี
แน่นอน แต่มีความรู้สึกโดยธรรมว่านี่คือสัจธรรม สิ่งที่เป็นธรรม เห็นไหม คุณสิ มันเป็น
ความจริงขึ้นมา ความจริงแสดงตัวแล้ว เราอยู่ในท่ามกลางความจริงเราจะมีการหวั่นไหว
แค่นั้น ถ้าเรามีการหวั่นไหวแค่นั้น นี่มันจะบอกเลยว่าเรามีหลักมีเกณฑ์แค่นั้น

แล้วเวลาหลักเกณฑ์แค่นั้น นี่หลักเกณฑ์ที่มันเป็นธรรมในหัวใจนะ แต่เวลามัน
เป็นสัจจะความจริงที่มันแสดงขึ้นมามันเกิดนะ ดอกบัวเกิดจากโคลนตม เวลาเกิดจาก
มรรคญาณ เกิดจากสติปัญญาขึ้นมา ชำระกิเลสเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป กิเลสมันมี
การกระทำของมัน มันมีสัจธรรมเข้าไปแก้ไขตัดแปลงของมัน

ทีนี้เวลาเป็นธรรมะสำเร็จรูป เห็นไหม นี้จะไม่มีสิ่งใดเลย มันเป็นสัตถุญา เป็นการ
จามา เป็นการถือปฏิบัติมา สิ่งต่างๆ ไปจับเอามาว่าเป็นของๆ เรา ไปจับมามันก็ต้องมีสิ่งใด
ไปจับมาใช้ไหม เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ววางธรรมและวินัยไว้ พอเราศึกษาธรรมขึ้นมาถึงว่าสิ่ง
นั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม

แล้วเราก็บอกว่า สิ่งใดกระทบกระเทือนไม่ได้ สิ่งใดสั่นไหวไม่ได้.. มันสั่นไหว
ได้ มันต้องมีการเปลี่ยนแปลงของมัน

ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของมัน อะไรมันเป็นความเปลี่ยนแปลงละ เห็นไหม สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากโลกนี้คือสังคมโลก ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย เวลาท่านจะเป็นจะตายของท่าน มันไม่มีสิ่งใดไปกระเทือนในใจของท่านได้ แต่สิ่งนั้นมันเป็นซาก เห็นไหม กากของเมือง

เมือง ! นี่กากเมือง ทิ้งกากเมืองไว้ให้เราเคารพบูชาอยู่นี้ แต่คุณธรรมของท่านละ คุณธรรมของท่านท่านสร้างของท่านมา ท่านทำของท่านมา เห็นไหม การทำอันนั้นนั่นนั่นละคุณธรรมของท่าน แต่สิ่งที่เหลือคือซาก

แต่เราเป็นปุถุชน เราเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี่เราจะเทิดครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งที่ว่าจะเป็นกากเมือง จะเป็นซากเราก็บูชาของเรา ! ถ้าเราบูชาของเรา เราก็จะทำงานของเรา ทำความเปลี่ยนแปลงให้มันสำเร็จเรียบร้อยลุล่วงไปด้วยความเป็นธรรม

สิ่งที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเป็นธรรม สิ่งนั้นมันเป็นธรรม เห็นไหม ถ้ามันเป็นธรรมนี้เราบอกว่าไม่ต้องทำอะไรเลยหรือ.. ทำ ! แต่ถ้าสิ่งใดที่เป็นธรรมขึ้นมา มันทำสิ่งใดขึ้นมามันจะไม่มี ความขัดแย้งกัน เพราะคำว่าธรรมเข้ากับอะไรก็ได้ เห็นไหม ที่ไหนมีความขัดแย้งเราก็จะช่วยเหลือเจือจานกัน ให้เราไม่ไปสร้างความขัดแย้งกับเขา แต่ถ้าสิ่งใดมีความขัดแย้ง นี่ขัดแย้งเพื่อความสงบ ขัดแย้งด้วยเหตุด้วยผล เพื่อความดีงาม ถ้าขัดแย้งอย่างนี้มันสมควรจะทำให้สิ่งนั้นให้ถูกต้องดีงามกันไป

ถ้าความขัดแย้ง นี่เห็นไหม “อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอรียเจ้า”

เพราะพระอรียเจ้านี่ ความนิ่งอยู่เพราะว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ของเรา สิ่งที่อยู่ข้างนอก เห็นไหม ความกระเพื่อม.. นี่เวลาหินมันตก เวลาเราโยนหินลงในน้ำ น้ำมันจะมีแรงกระเพื่อม มีแรงการสั่นไหวของมัน นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อหัวใจมันมีเหตุมีผลของมัน ในเมื่อสังขารมันเกิดขึ้นมา สิ่งนั้นถูกหรือผิดมันมีความรับรู้ของมัน เพราะปัญญามันมีของมัน นี่ความกระเพื่อมของใจมันเกิดแล้ว

ถ้าความกระเพื่อมของใจเกิดขึ้น เห็นไหม มีความขัดแย้งขึ้นมาเราพูดด้วยเหตุผล แล้วเหตุผลนั้นถูกต้องดีงาม ถ้าเราพูดด้วยเหตุผลไป นี่ความกระเพื่อมของใจ แล้วถ้าออกไปกระเพื่อมข้างนอก ไปสั่นไหวถึงสังคมนี้มันสมควรหรือไม่สมควร..

แต่ถ้าเหตุใดที่มันสมควร ถ้าสมควรนี้เราทำความขัดแย้งเพื่อความดีงาม แต่ถ้าความขัดแย้งคือความไม่ดีงาม นี้อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า.. พระอริยเจ้าเขารู้ นะ เขานิ่งอยู่เพราะอะไร เพราะความขัดแย้ง ความกระเพื่อมไซ้ใหม่ เสวยอารมณ์

นี่ธรรม สังขธรรม เห็นไหม ธรรมชาติ แล้วเสวยความรู้สึกความนึกคิด ความสื่อกออกมามันเสวยอารมณ์ นี่มันรับรู้แล้ว นี่มันกระเพื่อมแล้ว ถ้ามันกระเพื่อมออกไปแล้ว พอออกไปข้างนอกมันไม่มีเหตุผล เพราะความกระเพื่อมเรารับรู้ เห็นไหม ในเมื่อตากระทบรูป หูได้ฟังเสียง สิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมนี้เรารับรู้แล้ว มันกระเพื่อมแล้ว เพราะมันกระเพื่อมออกมารู้ แต่ว่าเรานิ่งอยู่ เพราะไม่ต้องการให้มันกระเพื่อมออกไปข้างนอก

“อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า”

เราเห็นความนิ่งอยู่ แต่ข้างในมันมีเหตุมีผลของมัน มันสรุปแล้วว่าอะไรผิดอะไร ถูก นี่รู้หมดแล้ว เพียงแต่พูดออกไปสังคมจะรู้ได้หรือรู้ไม่ได้ แต่ถ้าสังคมที่รู้ได้ สังคมที่เพื่อเป็นประโยชน์กับเขา นี่พูดออกไปมันมีความขัดแย้งมันกระเพื่อมไปข้างนอกมันก็สั่นไหวไปข้างนอก

นี่พูดถึงความเป็นไปของธรรมนะ ถ้าเรามีธรรม มีสัจจะ มีความจริงของเราจะเป็นอย่างนั้น.. นี่พูดถึงความกระเพื่อม ในเมื่อวัตถุกระทบกับผิวหนังแล้ววิ่งออกไป แต่ครูบาอาจารย์ของท่านสร้างคุณธรรมของท่านมามหาศาล

ดูความสโลดลึงของภูเขาดี เวลาดินมันสโลดลึงมา มันเปลี่ยนแปลงเส้นทางสายน้ำเลยนะ เส้นทางสายน้ำมันเปลี่ยนแปลงเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของท่านสร้างคุณธรรมของท่านไว้มหาศาล สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้มันมีการเปลี่ยนแปลงสายน้ำเลย เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ เปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม

นี่โลกมันเปลี่ยนไป สิ่งในโลกมันเปลี่ยนไป สิ่งต่างๆ มันเปลี่ยนไปเราดูด้วยความรู้สึกอย่างไร ดูเวลาเดินสไลด์นะมันกลบบ้านกลบเรือน ทำให้คนเสียหาย ทำให้คนตายนะ แล้วเราก็มาร่ำรำพันกัน เราอยากช่วยเหลือเจือจานกัน..

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งที่มีมันจะเกิดการสไลด์นี้เราอยู่ในที่อันตรายไหม ถ้ามีความจำเป็นเราจะหลบหลีกอย่างไร เราจะทำอย่างไร อันนี้เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของสภาวะแวดล้อม แต่ครูบาอาจารย์นี้เป็นสังฆธรรมความจริง

สังฆธรรมความจริง เห็นไหม การเคลื่อนไปของครูบาอาจารย์ของเรา เราก็สะท้อนใจเป็นธรรมดา แต่คุณธรรมของเราละ ความเป็นจริงของเราละ ปัญญาของเราละ สิ่งนี้มันสะท้อนใจเราได้ไหม

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาเราไปพิจารณาผ้าบังสุกุล อนุชชา วัชระ สังขารา อุปปาทะวัชระธัมมิโน นี้เราพิจารณา อนุชชา วัชระ สังขารา สิ่งใดมันเป็นอนิจจังทั้งนั้นแหละ มันเปลี่ยนแปลงของมัน นี่เขาก็ให้เห็นอยู่แล้ว

แต่ดูความกระเพื่อมของโลก ความกระเพื่อมของต่างๆ นี่มันเป็นความเห็นของเรานะ มันเป็นผู้ใดมองเห็นสิ่งใด ผู้ใดมีปัญหาสิ่งใด ผู้ใดจะเข้ามาเพื่อตรวจสอบใจของตัวเอง ถ้าใจของตัวเองมีคุณธรรมอยู่ เห็นไหม ธรรมะเข้ากับธรรม มันจะไม่มีความขัดแย้งกันหรอก ถ้ามันจะมีความขัดแย้งเพื่อดี มันไม่มีขัดแย้งเพื่อเป็นโทษหรือเพราะใจเป็นธรรม แต่ถ้ามันมีของมัน เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากนี้น่ากลัวมาก

เวลาเป็นผู้มีอำนาจนะ แล้วถ้าเป็นคนทุจริตคนคดโกง นี่เขาทำความผิดพลาดได้มาก ผู้ไม่มีอำนาจ หรือผู้มีอำนาจน้อยเขาก็มีการทุจริตของเขา เขาก็มีกิเลสของเขา เขาก็ทำความเสียหายได้น้อย ถ้าผู้มีอำนาจมาก มีความทุจริตมาก ก็ทำความเสียหายได้มาก

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตใจของเราถ้ามันมีกิเลสอยู่ นี่คนถ้ามีกิเลสอยู่ มีอำนาจหรือไม่มีอำนาจ มีการกระทำหรือไม่มีการกระทำ มันจะทำความเสียหายมาหมดเลย แต่ถ้ามีกิเลสน้อย มีความเจือจานน้อย ความเสียหายอาจจะไม่มีเลย หรือมีน้อยก็ได้เพราะเขามีสติปัญญายับยั้งของเขา แต่ถ้าเป็นสังฆธรรมมันเข้าได้ทั้งหมดเลย มันจะไม่มีสิ่งใดไปกระทบกระเทือนสิ่งใดเลย สิ่งนั้นมันเพื่อประโยชน์

แต่คนเรา เห็นไหม คุณครูเด็ก นี่เด็กมาวัดเขารู้ไม่ได้หรือว่าสิ่งใดต้องถวายพระ เพื่อสิ่งใด เด็กไม่รู้ไม่ได้หรือ แต่เราเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นพ่อเป็นแม่ เราต้องการเสียสละ เราต้องการทำบุญของเรา เราต้องการสร้างบารมีของเรา นี่สิ่งนี้เพราะอะไร เพราะความดีอันละเอียด ความดีที่รับรู้ได้ด้วยนามธรรม.. นี่ธรรมะเป็นอาหารของใจ ร่างกายมันมีวัตถุ ธาตุนี้เป็นอาหาร แต่เด็กมันรู้ด้วยไม่ได้เพราะอะไร เพราะวุฒิภาวะของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นลูกศิษย์ของครูบาอาจารย์ เราบอกว่าเรามีคุณธรรม เราอยู่กับครูบาอาจารย์นี้เป็นพระป่า เป็นผู้ที่มิชื่อเสียงมาก นี่คุณธรรมของท่าน ท่านทำของท่านไว้มหาศาลเลย การแสดงออกของท่านเป็นธรรมๆ แล้วเราแสดงออกตามท่านนี้มันจะเป็นไปได้ไหมละ แต่ถ้าวุฒิภาวะของเราไม่มี ก็เหมือนกับเด็กน้อยเลย มันเข้าใจไม่ได้ว่าทำไมต้องถวายพระ เพราะวุฒิภาวะของเขามีแค่นั้น

เราไม่ได้ว่าเด็กนะ เราพูดถึงว่าวุฒิภาวะของใจก็เหมือนกัน วุฒิภาวะของใจมันก็เหมือนเด็กนี้แหละ เหมือนเด็กเหมือนผู้ใหญ่นี้แหละ ถ้ามันเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมามันมีเหตุมีผลของมัน ทำสิ่งใดมันจะเป็นประโยชน์ทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้ามันเป็นเด็กมันเข้าใจสิ่งใดไม่ได้เลย พอเข้าใจสิ่งใดไม่ได้ พอทำไปนี่ว่าผิดอะไร อู๋.. ทำอะไร ผิดอะไร ทำไมก็ของๆ เรามันจะผิดได้อย่างไร เด็กมันจะรู้ผิดได้อย่างไร เด็กมันไม่รู้ผิดหรือ.. จิตใจที่ไม่มีคุณธรรมนี้มันไม่รู้ผิดรู้ถูกหรือ มันไม่รู้อะไรของมันเลย แล้วแสดงออกมา เห็นไหม แต่ผู้ที่มีคุณธรรมเขารู้เขาเห็น

นี่เรบอกว่าเราอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ของเรา เราจะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานให้เป็นความดีงาม แล้วจะบอกว่าอย่าเสียใจ อย่าต่างๆ นี้

เราบอกว่า ให้เสียใจ แต่เอาความเสียใจนี้เป็นพลังเพื่อเตือนสติเรา ถ้าไม่มีความเสียใจเลย ไม่มีสิ่งใดเลย เราจะไม่มีกิเลสในหัวใจเลยหรือ คุณ วิลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ พระอานนทนี่เป็นพระโสดาบันนะ ไปเกาะลิ้นหน้าต่างอยู่ ร้องให้คร่ำครวญว่า

“ดวงตาของโลกดับแล้ว เราเองก็ต้องการคนชี้นำอยู่ จะไม่มีใครชี้นำอีกแล้ว”

แม้แต่เป็นพระโศดาบันนะยังเสียใจร้องไห้ จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามหาเหตุว่า “อานนท์ไปไหน อานนท์ไปไหน”

“อานนท์ไปนั่งเกาะหน้าต่างร้องไห้อยู่พระเจ้าค่ะ”

“ไปเรียกอานนท์มา ไปเรียกอานนท์มา”

“อานนท์ เธอจะเสียใจไปทำไม สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เธอทำประโยชน์นั้นประเสริฐที่สุด แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ต่อๆ ไป ผู้ที่อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ต่อๆ ไปก็ไม่ได้ดีเท่าเธอ เธอได้ทำหน้าที่ของเธอบริสุทธิตุศุดมแล้ว เธอได้ทำคุณงามความดีของเธอสมบูรณ์แล้ว ไม่มีสิ่งขาดตกบกพร่องเลย เธออย่าเสียใจไปเลย บุญกุศลที่เธอได้ทำไว้นั้น เราตถาคตปรินิพพานไปแล้ว นี้อนาคตกาลข้างหน้าจะมีการทำสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์วันนั้น”

คุณวิ ฐิติภาวะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือศาสดาของพระอรหันต์ ฐิติภาวะของพระโศดาบัน พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน เสียใจร้องไห้คร่ำครวญ เห็นใหม่นี้มันยังเป็นไปได้

สิ่งต่างๆ อย่างนี้ จิตใจของพวกเราจะไม่ให้เสียใจเลยมันเป็นไปได้ แต่เปลี่ยนแปลงความเสียใจ เปลี่ยนแปลงความกระตือรือร้นนี้มาเพื่อเป็นประโยชน์กับเรา มาเพื่อเตือนสติเรา มาเพื่อหัวใจของเรา เพื่อการประพฤติปฏิบัติของเรา เพื่อคุณงามความดีของเรา เอวัง